

ORADEA-MARE (N.-VÁRAD)
25 septembrie st. v.
7 octombrie st. n.

Este în fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 39.

ANUL XXX.
1894.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Schițe din Italia.

Venezia.

Venezia la bella, regina mării Adriatice, e situată în mijlocul mării, 4 km. îndepărtare dela țărmure, zace pe 122 insule mici legate prin 378 punți, are forma triunghi cu 15.000 zidiri, 158.000 locuitori, 157 canale, 1900 strade strimte (calli) și o estensiune de 10 km. Numele l'a primit dela poporul venet. În anul 452, când «biciul lui Ddeu» Atilla a prădat Aquilea, se dice că locuitorii au căutat scăpare pe lagunele unde zace a Veneția, și ca să se pōtă apēră mai ușor în contra invasiunilor, au zidit orașul acesta, unicul în felul seu, în tōtă lumea. Dela anul 697 începēnd, a fost republică în frunte cu guvernatorul numit doge. Dela 1172—1204 a fost guvernată de consiliul nobililor. Dogele Dandolo, pe timpul când Veneția eră puternică, a ocupat insula Creta și o mare parte a Greciei. În anul 1560 eră la culmea puterii ca republică. În secolul XVI se arătau urmele decadinței, până ce în 1797 a-u ocupat-o francezii. În pacea dela Pojon devine posesiunea Austriei, ceea ce a produs rescōla dela 1848. La 1866, după lupta dela Königrätz, Austria a cedat Veneția lui Napoleon al III-lea, iar acesta a dat-o Italiei.

Privind Venezia de pe țărmurul mării, se pare că veđi o regină care și-a pierdut tronul și ađi stă îmbē-

trănită în sdrențele de porfir, cu cari odiniōră a cucerit lumea. Un italian mi-a caracterizat-o cam în următorul mod: «Venezia e la citta fantastica, splendida per natura e per arte-meravigliosa, nele notti oscure, affascinante (fermăcătōre.) E misteriosa, dulce e terribile, La sua storia gloriosa fosse falsata dai romanzieri piuche studiata dagliestorici acutie severi».

Nu dau în traducere rēndurile aceste, pentru că fieșce care român inteligent le pōte pricepe, din ce, aceia cari încă nu s'au ocupat de limba italiană se pot ușor convinge, despre afinitatea dulcii nōstre limbi cu sora ei italiană, veđēnd că și fără studiere sūnt în stare a traduce.

H. C. Andersen dice despre Venezia: Cunosc un oraș, care nu-i un cadavru ca Pompei, ci o stafie (fantomă) de oraș. Pretotindenii unde o fântână artistică clocoțeșce în vre-un basen de marmoră, îmi pare că aud povestea innotătorului oraș. Da, rađe de apă, povestēscă despre el! Pe de-asupra mării se lasă adeseori o negură; este vēlul vēduvei jelind, mirele mării e mort; palatul și orașul lui s'au făcut mausoleul lui, cunoșci acest oras? Unde durduitul carrelor și copitele cailor

nu se aude nici odată pe strade; unde innōtă peșcii și gondolele negre cari asemenea vēduvei par că jelesc, sbōră ca niște fantōme pe apa cea verde. Să-i veđi forul (piața S. Marc) cel mai mare loc din oraș și o să veđi că te afli într'un oraș din povești! În dorile ăilei sbor mii de porumbei de casă impregiurul turnurilor înalte. De trei părți ești încungiurat de arcade.

IACOB NEGRUZZI.

Aici șede turcul liniștit cu ciubucul seu cel lung, iar frumosul copil grec se rađimă de o columnă și se uită la trofeele espuse, la inaitele prăjini de stéguri, semne de aducere aminte a gloriei vechi. O față se odihnește dincóci după ce a pus jos vasele grele de apă. Nu-i palat de đine ce veđi acum, ci e o biserică. Cupólele aurite, ghiulelele de aur strălucesc la lumina lunei; mândrii cai de aramă de colea din fruntea bisericei au făcut călătorii, ca și caili din povești au venit aici, s'au dus și iar au venit. Veđi podóbele peștrițe ale păreților și ferestrelor. Pare că geniul s'a luat după tónele unui copil, când a impodobit acest templu ciudat. Veđi leul, emblema Venetiei, inaripat pe o columnă? Aurul mai strălucește; dar aripele-i sânt legate; leul e mort, căci regele mării e mort. Halele cele mari sânt góle și ađi zidul stă golaș pe unde mai inainte atěrnau tablouri strălucite. Lazaronul dórme sub arcul, pe sub care odată numai nobilii treceau. De sub camerele de plumb dela podul suspinelor (ponte dei sospiri) se aude un suspin, ca pe atunci pe când tamburinul rěsună in gondole, pe când inelul de mire sbură de pe strălucitul Bucentaur la Adria impěratěsa mării. Adria! invělește-te in neguril acopere-ți fața cu vélul de vėduvă, acopere cu el și mausoleul mirelui teu, Venetia cea de marmoră ca o stafie!

In fine am sosit in gara Venetiei, in gara celui mai poetic oraș din lume, aceluia oraș care totdeauna va servi de cea mai bogată mină pentru poeți, artiști și archeologi. Idea, ce mi-o formasem deja de mult despre Venetia și impresiunile ce le-am primit privind-o din ferestra cupeului, me făceau să străbat prin mulțime, ca cât mai repede să ajung la gondolă, unde să pot vedé și admirá cât mai mult. Mulțimea din gară constă din călătorii străini, cari in continuu sosesc aici, ca să admire Venetia. Părăsind gara, numai decăt me aflai pe termurul canalului numit: «canale grande» unde cât ai bate in palme me vėđui incungiurat de o plebe murdară și nesimpatică, care constă din bărbați cu aspect de ștengari, cari pe italienește se numesc «lazaroni», băiați impertinenți și femei cu pėrul disordinat. In față priviam zidurile din partea dreptă a canalului, unde atâtea rufe atěrnau din ferestri, de ai cugetă că aici la tóte casele de-odată se face spělătura cea mare. Mai adaug la aceste hohotul și strigătul asurđitor, apoi invitarea sgomotósa a gondolierilor. Să debarcăm pe gondolele negre, ca să mergem in oraș. Tóte aceste te fac să arunci in mare ilusiunile formate până acolo despre «bella Venezia».

Ținta nóstră eră să ajungem la otelul Victoria, am pornit câte patru enși pe o gondolă, pe care badea G. S. din Sanislău a făcut descoperirea, că barcarola pe lângă că e mánatá de gondolierul isteț, e trasă și de cai și anume: caili erau cei doi lei inaripați, cari se află pe marginea fie-cărei gondole, și cari represintă emblema Veneziei. In mers lin și cu o plutire legănată inaintăm pe stradele, ori mai bine đis canalele orașului din povești, unde deci si sute de gondole trec pe lângă o-laltă, ca niște șerpi negri. La fieșce-care incotitură, de cari am numėrat vre-o 40, auđiam un strigăt puternic, pe care la inceput nu-l pricepeam ce va să insemne, mi l'am esplicat inse vėđėnd, că gondolierul nostru prin acésta țintește a face atenți pe cei ce vin din alt canal ce taie pe al nostru, ca să nu deie cārămb, adecă să nu se intěmple ciocnitură de tren venetian.

Inăintând tot mai mult spre centrul orașului, ilusiunea avută, și in mijlocul plebei pomenite aprópe pierdută, tot mai tare mi se potență. Da mi se potență

și creșcea ilusiunea când priviam edificieile grandiose de un stil antic mor-gotic, ori mai bine đis, nedeterminat, și cu cât inaintam mai mult, cu atât erau mai frumoșe, cu cât tot-odată și mai curioșe. Simetria inse ici-cole eră stricată și diformată prin aceea, că in noianul de zidiri ici-cole apărea câte una afumată și cu ferestri de scánduri, iar in alt loc, unde plóia a udat arcadele ferestrilor, șiróele de apă au format un fel de perdele, ca și cari numai aici se pot vedé. Peste tot, putem asemėná aspectul zidirilor orașului lagunelor cu o haină frumoșă dar cam petecită.

Abiá am sosit la otel, numai decăt am alergat spre piața sântului Marc.

Piața Sântului Marc, e una din cele mai clasice, mai originale și mai splendide piațe a lumii intregi. E lungă de 175 m. și largă de 82 m., e pavată cu pėtră de trachyt și marmoră albă. Napoleon I a đis, că nici un fel de acoperiș nu i s'ar potriví mai bine, ca acela pe care-l are, adevca cerul. In partea ostică, unde stă basilica sântului Marc, e intregită de piazzeta, o piață mai mică care se termină in cheil sântului George Magiore. Piața e incungiurată cu trei zidiri colosali in frunte cu biserică Stului Marc. Decă stăm cu fața spre biserică, avem in drépta: «Procurazie vechie», in stंगा: «Procurazie nuove», acum se numește: «pallazzo regale»; aici este și o bibliotecă din vécul al 15-le, la spate «Atrio» séu nuova fabrica reconstruită in 1810 la mandatul lui Napoleon I.

Când pentru prima-dată me aflam pe piața acésta, eră o sérá admirabilă de frumoșă. Pe o esplanadă sună musica: «capela di stato» care constă din 80—100 musicianți, giur-impregiur umblă o mulțime imensă de străini și italieni, cari se delectau ascultând sunetele melodióse ale musicei italiene. E de insemnat, că italianul până ce aude musica stă neclintit, și indată ce a incetat incepe conversarea repede, totdeauna insoțită de gesturi și mișcări caracteristice italianului. Eram in poziția, că nu șcieam, să ascult musica dimpreună cu italianii ori săadmir locul unde me aflam impreună cu mulțimea străină, care mai mult se interesă de splendórea pieței, decăt de sunetele melodióse ale musicei. Splendórea pieței o ridică mult lumina a mii de lampe electrice, care impreunată cu lumina duiósa a lunei se revėrsá asupra turnurilor pompóse ale bisericei sântului Marc și asupra palaturilor grandioșe. Nici odată nu mi s'a impărut luna mai splendidă, mai farmecătoare și mai frumoșă ca și acum când o priviam de pe piața sântului Marc. Eră acésta o privelișie maiestósa și feerică. Giur-impregiur prin foisóre o mulțime de espositii a prāváliilor din parterul celor trei zidiri grandioșe, ce incongiură piața; cari totdeauna sânt impodobite cu diamante și tot soiul de aurării și argintării și alte obiecte metalurgice, și cari séra la lumina electrică dau o lucire orbecătoare. Resumând trăsăturile acestei palide descrieri, pot đice, cu drept cuvėnt, că o sérá din Venetia, se póte asemėná cu farmecul serilor și grădinilor fetelor de impėrat din povești.

Dar ca să completez priveliștea acésta, am mers cu vaporul la Lido, depărtare de o jumėtate de oră de Venetia. Lido e o insulă cu grădini pompóse, și ca atare este locul cel mai plăcut de excursiune al venetienilor. Aici am făcut o scurtă plimbare la lumină electrică și am ascultat un cāntec melodos acompaniat de gitară, esecutat de câteva italiene. După-ce am vizitat teatrul și băile de mare, am grăbit să reintorn cu vaporul cu care venisem aici. Prospectul ce mi-l ofería partea orașului de cātră mare, mi se părea un vis, care

nu se p \acute{o} te descrie. Luna mi se p \acute{a} rea, c \acute{a} ar fi intr'un vestm \acute{e} nt \acute{s} i mai solemn de cum er \acute{a} acela, in care o privisem de pe pia \acute{t} ă. P \acute{a} n \acute{a} -ce ra \acute{d} ele lunei \acute{s} i cele de lumin \acute{a} electric \acute{a} se reoglindiau in luciul lin al m \acute{a} rii, zidurile ap \acute{a} reau ca ni $\acute{s$ te fort \acute{a} re \acute{t} e, ce steteau falnic in mijlocul valurilor, vestind trecutul m \acute{a} re \acute{t} \acute{s} i secular al Venetiei. Vaporul ce purt \acute{a} in spate vre-o 200 persoane, ca un gigante f \acute{a} r \acute{a} mil \acute{a} t \acute{a} i \acute{a} brazde in apa m \acute{a} rii, l \acute{a} s \acute{a} nd in urma sa valuri peste valuri. La capetele vaporului er \acute{a} c \acute{a} te o italian \acute{a} , ce ne delect \acute{a} esecut \acute{a} nd pe g \acute{h} itar \acute{a} c \acute{a} nt \acute{a} ri dulci \acute{s} i melodi \acute{o} se.

In pozi \acute{t} ia ac \acute{e} sta, stam dus pe g \acute{a} nduri \acute{s} i cuprins de medita \acute{t} iu \acute{n} i ad \acute{a} nci; cugetele-mi sburau la trecutul Venetiei \acute{s} i la m \acute{a} ndria-i cucerit \acute{o} re, cu care ademenesce str \acute{a} inii, s \acute{a} vin \acute{a} s'o cerceteze \acute{s} i s \acute{a} se delecteze in frumuse \acute{t} a-i admirabil \acute{a} ; c \acute{a} nd de-odat \acute{a} , pe nea \acute{s} teptate, o voce str \acute{a} in \acute{a} se adres \acute{e} z \acute{a} unui englez ce sta l \acute{a} ng \acute{a} mine, iar eu cuget \acute{a} nd c \acute{a} -mi gr \acute{a} e \acute{s} ce mie i-am respuns, \acute{s} i astfel s'a inceput discursul. Fiind vorba despre Venetia, intr'alt \acute{e} le mi-a \acute{d} is: «Bella nostra Venezia deja e pe calea decaden \acute{t} ei, t $\acute{o$ te incerc \acute{a} ri $\acute{l$ e pentru conservarea gloriei ora \acute{s} ului nostru s \acute{u} nt z \acute{a} darnice; pe mare din mai multe p \acute{a} r \acute{t} i ni s'a dat lovitur \acute{a} in comer \acute{c} iu; poporul nostru a \acute{d} i incontinuu serb \acute{a} toresce tr \acute{a} ind din ceea ce ne imp \acute{o} r \acute{t} ă str \acute{a} inii \acute{s} i din p \acute{e} sc \acute{a} rit. Una inse totu \acute{s} ne face s \acute{a} fim superbi, \acute{s} i anume c \acute{a} arti $\acute{s$ tii \acute{s} i in specie pictorii \acute{s} i arhitectii no $\acute{s$ tri domnesc lumea, ei s \acute{u} nt numai neintrecu \acute{t} i, dar nici chiar ajun \acute{s} i.» La ce i-am replicat: Ai dreptate, c \acute{a} ci capd'operele arti $\acute{s$ tilor venetiani au mai mare val \acute{o} re dec \acute{a} t gloria c \acute{a} st \acute{g} at \acute{a} pe c \acute{a} mpul de b \acute{a} t \acute{a} lie.» L'am intrebat apoi, c \acute{a} c \acute{a} te biserici are Venetia? O sut \acute{a} , fu respunsul, dintre cari mai insemnate s \acute{u} nt: biserica Stului Marc, Maria gloriosa dei Fravi cu monumentul picturului Tizian, care p \acute{o} r \acute{t} ă in \acute{s} crip \acute{t} ia: «Monumentum Tizianum erectum sit. Ferdinandus I, 1839.»

Un pictor german a \acute{d} is: Venezia a trebuit s \acute{a} zugr \acute{a} v \acute{e} sc \acute{a} 100 de ani p \acute{a} n \acute{a} -ce a inv \acute{e} \acute{t} at at \acute{a} ta, c \acute{a} a putut s \acute{a} produc \acute{a} pe un Tizian.» Tot aici se afl \acute{a} \acute{s} i monumentul lui Canova cu in \acute{s} crip \acute{t} ia: «Ex collectione universae Europae. Principi sculptorum aetatis tuae. 1827.» Biserica stului Paul cu o mul \acute{t} ime de monumente cioplite in p \acute{e} tr \acute{a} , apoi biserica Santa Maria della salute. \acute{s} cl.

C \acute{a} t despre insemn \acute{a} tatea porumbilor, cari pururea se pot ved \acute{e} in pia \acute{t} ă s \acute{a} ntului Marc, \acute{s} i cari s \acute{u} nt at \acute{a} t de bl \acute{a} ndi, de \acute{t} i se a \acute{s} ed \acute{a} pe umeri \acute{s} i pe palm \acute{a} , mi-a povestit cam urm \acute{a} t \acute{o} rele: Aici pe spese comune in t $\acute{o$ t \acute{a} \acute{d} iuva se nutresc sute \acute{s} i mii de porumbi, ceea ce se face in amintirea, c \acute{a} admiralul Dandolo inc \acute{a} in seclul al 13-le f \acute{a} c \acute{e} nd asediul insulei Candia, numai in urmarea \acute{s} cirilor primite cu ajutorul porumbilor a putut-o ocup \acute{a} .

Intr'aceste sosi timpul s \acute{a} debarc \acute{a} m; atunci am aflat, c \acute{a} cel ce-mi povest \acute{i} cu at \acute{a} ta insufletire despre Venetia, er \acute{a} un profesor dela academia de bele arte. O str \acute{i} ngere de m \acute{a} n \acute{a} , un adio \acute{s} i ne desp \acute{a} r \acute{t} ir \acute{a} m, d \acute{o} r \acute{a} ca s \acute{a} nu ne mai int \acute{e} lnim.

T. BULCU.

Cuget \acute{a} ri.

Nimic mai insp \acute{a} im \acute{a} nt \acute{a} tor dec \acute{a} t un profesor care nu \acute{s} tie mai mult dec \acute{a} t ce tre \acute{b} ue s \acute{a} inv \acute{e} te elevul seu.

Idealul amicitiei e de a se sim \acute{t} i unul \acute{s} i de a fi doi.

Intriga este zdr \acute{e} nt \acute{a} ambi \acute{t} iu $\acute{n$ ei.

Brumar.

De copaci \acute{s} i pe og \acute{o} re
Bruma st \acute{a} ca o mahram \acute{a} .
Sufii abur. Frigu 'ncepe
S \acute{a} - \acute{s} i arate din aram \acute{a} .

M \acute{a} ndro, \acute{t} i-ai g \acute{a} tit cojocu
C \acute{a} lduros \acute{s} i imbl \acute{a} nit
Cu arniciu de multe feluri
Pest' tot locu 'nflorit, —
Ca s \acute{a} - \acute{t} i aperi de frig s \acute{u} nl,
Cuib de porumbei curat,
Care tremur \acute{a} s'ascund \acute{a}
C \acute{a} te-o frag \acute{a} ce-au furat?

Vino 'n cas \acute{a} pitulat \acute{a}
Unde 'n vatr \acute{a} arde foc :
Om privi cu drag la flac \acute{a} ri
 \acute{S} i-om g \acute{a} ndi la cel noroc ;
Focu inc \acute{a} ld \acute{e} șce trupu ,
Focu d \acute{a} vie \acute{t} i graiu,
Graiu 'n suflet foc aprinde
 \acute{S} i 'ndul \acute{c} șce bietul traiu.

Foc avem in g \acute{a} nd \acute{s} i 'n inimi,
Dulce-i graiul teu, surat \acute{a} ;
Fie-afar \acute{a} frig, — frig nu e
Pentru lume-amoresat \acute{a} !

RADULESCU-NIGER .

Nervii C \acute{a} pitanului.

Comedie in trei acte de E. Labiche \acute{s} i Ed. Martin.

(Fine.)

Scena X'

Hor \acute{a} tiu, Derigault.

Hor \acute{a} tiu. Nu mai int \acute{e} leg nimic... dar totu \acute{s} fie ce-a fi.

Derigault (intr \acute{a} nd a parte.) Peste un sfert de or \acute{a} , notarul \acute{s} i mirele vor fi aici... Ah! c \acute{a} pitanul!

Hor \acute{a} tiu (ved \acute{e} ndu-l il salut \acute{a} .) Dl Derigault!

Derigault (salut \acute{a} nd f \acute{o} rte ceremonios.) Dle!

Hor \acute{a} tiu (aparte.) Ori cum s'ar face, dar tot s \acute{u} ntem neindem \acute{a} nateci unul in fa \acute{t} a altuia... (Tare.) Cum e vremea afar \acute{a} , dle Derigault?

Derigault (sever.) Inghiat \acute{a} mereu, dle!

Hor \acute{a} tiu. C \acute{a} t despre mine, crede \acute{t} i-me, dle Derigault, eu a \acute{s} fi personal fericit, c \acute{a} nd a \acute{s} ved \acute{e} c \acute{a} incepe desghetul...

Derigault. Asta-mi pare ceva cam greu... c \acute{a} ci barometrul meu se suie...

Hor \acute{a} tiu. Asta va s \acute{a} \acute{d} ic \acute{a} , c \acute{a} dta continui a te opune la c \acute{a} s \acute{a} toria mea?

Derigault. Eu? nici decum! ca epitrop, eu am f \acute{a} cut ceea ce trebui \acute{a} s \acute{a} fac... mi-am indeplinit datoria... Acum, dec \acute{a} damele consimt... eu s \acute{u} nt gata... c \acute{a} t se p $\acute{o$ te de gata, s \acute{a} subsemnez actele d \acute{t} ale.

Hor \acute{a} tiu. Al iat \acute{a} un cuv \acute{e} nt bun!

Derigault (a parte.) Notarul tre \acute{b} uie s \acute{a} vie...

Hor \acute{a} tiu. \acute{S} i crede, c \acute{a} eu regret cu sinceritate... mai mult dec \acute{a} t intotdauna...

Derigault. Ce, dle?

Horățiu Mica nervositate... ce ieri... in bal...
când...
Derigault (rece.) Nu știu ce vrei să spui dle!
Horățiu. A da!... iertare!... ne-am înțeles!

Scena XI.

Aciași, Dna de Guy, Lucia.

Dna de Guy (cu o scrisoare.) Dle Derigault, tocmai îți scrieam.

Derigault Mie?

Dna de Guy. Ca să te rog să nu te mai duci la notar...

Derigault. Inse notarul trebuie să vie peste un sfert de cias cu contractul de căsătorie!

Horățiu. Atunci, cu atât mai bine... îl vom iscăli chiar astăzi! Me duc să ȃic să-l introducă. (Dispare un moment.)

Derigault (mirat.) Cum să-l iscălescă... el?

Dna de Guy. O! totul s'a esplicat... acel duel...

Lucia. E admirabil!

Dna de Guy. S'a bătut cu Bernard!

Derigault. Cu o slugă! și găsiți că asta e admirabil?

Dna de Guy. Trebuie să-i deie o satisfacție.

Lucia. Sărmanul om... i-a fost dat...

Dna de Guy. Da, i-a dat un...

Derigault. Un... ce?

Lucia. Cu piciorul drept...

Derigault (uitându-se.) Ce? și lui de asemenea?

Dna de Guy. Cum, asemenea?

Derigault. Nimic, nimic!

Horățiu (reintrând prin fund.) I-am spus lui Baptist... Știi mătușică, că dl Derigault este un om incântător, și că nu se mai împotrivesce la căsătoria noastră?!

Lucia și dna de Guy. Cum se pôte?

Derigault (repede.) Dați-mi voel (A parte.) Și dl Magistan trebuie să vie (Tare.) Am văduț chiar mai adiniorea o scenă violentă...

Dna de Guy. A! aceste n'or să se mai întemple!

Horățiu. Am jurat! (Arată Luciei clopoțelul.)

Dna de Guy. Și decă nu, eu, care sânt mătușa lui, eu care-l iubesc ca pe copilul meu... nu voi consimți cu nici un preț... nici odată...

Lucia. Și eu de asemenea!

Horățiu. Ne-am hotărit!

Derigault (minunător.) O Dómnne! amicii mei! dar eu ce cer mai mult?... fericirea Luciei numai, și alta nimic!

Dna de Guy. A! așa te mai înțeleg!

Horățiu. Trăiescă dl Derigault!

Derigault (a parte.) Las' că ȃ-oi tăia eu cheful acuș-acuș! (Tare.) Până ce va veni notarul, voiți să vorbim puțin despre contract? despre interese?

Dna de Guy. Decă e de absolută trebuință?

Horățiu. N'o să fie nici o dificultate...

Derigault. Cred și eu, ca și dvóstre... dar in sfârșit, afacerile sânt afaceri... Ve rog, ședeți! (Lucia și dna de Guy șed lângă dulap. Horățiu in picioare lângă cămin. Derigault șede la dreapta mesei din mijloc. — Scoțend hărtii din buzunar. — A parte.) Acum nu-mi mai rămâne decă să-i escitez puțin nervositățile... și n'are să fie lucru greu... (Tare.) Iată câteva note ce le intocmisem pentru contractul lui Magistan

... Noi credusem, dl notar și cu mine... că regimul comunității ar fi cel mai potrivit...

Dna de Guy. Tot așa cred și eu.

Derigault. Acest regim, ce-i dreptul, indepărtază tóte bănuielele, și previne ori ce chestiuni jignitoare... soții pun in comun bunurile lor mișcătoare și nemișcătoare bărbatul, care este conducătorul suprem... dar tandru... păstrează singur administrația... El pôte să vëndă, să inștrăineze, să ipotecheze fără concursul femeiei, art. 1421... Acest regim e cel al increderei mutuale și afectuóse.

Horățiu (incălecând un scaun in fața lui Derigault.) Minunat! primesc și eu regimul comunității!

Derigault. Dați-mi voe... asta-i pentru dl Magistan... Dar pentru alți pețitori, — alte condițiuni!

Dna de Guy și Lucia (mirate.) Ei?

Horățiu. Ce vrei să spui? lámureșce-nel!

Derigault. Ca epitrop... eu trebuie să previu óre-cari întemplări... ce se pot întemplá... întemplări supărătóre...

Horățiu. Și cari?

Derigault. De o pildă... risipa... Dnii militari trebuiesc să se supue óre-căror garanții...

Horățiu. Să lășăm de o parte pe militari, te rog!

Derigault (a parte.) Incepel (Tare.) Mai este apoi incapacitatea de a conduce, purtarea rea, nestabilitatea bărbatului...

Horățiu. Oh! (Strică un condeiu)

Derigault (a parte.) Incepel incepel

Dna de Guy. Dar dle!...

Derigault. Noptile petrecute in orgii... afară din domiciliul conjugal, — relele purtări...

Horățiu (sculându-se și lovind in mesă.) La naiba! Destul, dle! căci eu... (Lucia ie clopoțelul și sună, suind. — A parte.) Clopoțelul!... Erá și timpul Fórtre amabil.) Dar urmază, scumpe dle Derigault! (Șede.)

Derigault (a parte.) Credeam că... erá cãt pe ce...

Lucia (lui Baptist, care apare.) Baptist, adă lemne! (Baptist ese. Derigault șede la dreapta dulapului. — Lucia ie scaunul lăsat de Derigault și-l pune la stânga; după ce pune clopoțelul pe dulap șede.)

Derigault. Voi propune deci regimul dotal.

Dna de Guy. Dar nu te gândești?...

Horățiu. Eu îl primesc... Să trecem inainte.

Derigault. Acesta-i regimul de incredere... armată... (Ie mașinal clopoțelul și-l păstrează.) Admit, că in prima ochire, óre-cari dispozițiuni pot păré umilitóre pentru un om de inimă.

Dna de Guy (a parte.) Asta-i ceva de necredut!

Horățiu (a parte.) Ah! decă Baptist ar aduce niște despicături țapene!

Derigault. Eu, n'aș acceptá nici odată așa ceva. Sub acest regim, bărbatul, in stare de supraveghere... nu pôte vinde nici ipoteka, chiar cu consimțimentul femeiei sale... dar, in óre-cari casuri, acésta din urma pôte fi autorisată de cătră tribunal, — de exemplu, pentru a scóte pe bărbatul seu dela inchióre.

Horățiu (a parte.) Iată-l că me trânteșce și 'n inchióre acum!

Dna de Guy. Dle Derigault... o astfel de inchiopuire.

Derigault. O Dómnne! — dnă, trebuie să ne așteptăm la totul! Nu ȃic asta pentru domnul nepotul dvóstre; dar sânt mii de feluri, prin cari cineva pôte fi tãrit in inchióre. Póte fi intemnițat pentru datorii, pentru lovituri, pentru injurii, maltratări, strigăte séu vuede nocturne, scandaluri de tot felul, moijicii...

Favoritele.

Horăţiu (a parte.) Trebuie să se sfârşescă odată ... ori îl arunc pe ferestă ... (Merge de deschide ferestra.)

Derigault (se scolară repede inspăimântat.) Feresta?!

Horăţiu (revenind la *Derigault*.) Dle *Derigault*, este un sfert de cias de când ... (Lucia agită braţul lui *Derigault* şi-l face să sune.) Clopoţelul ... şi, încă el! ... (Sbucneşte de ris. — Fôrte amabil.) Binevoiti a urmă, scumpe dle *Derigault*!

Derigault (a parte, mirat) Cum?

Horăţiu. Am cea mai mare plăcere de a ve ascultă! (a parte.) Ţ-am priceput jocul teu, vulpoi bêtân ... dar las' pe mine! ... (Reie locul seu la mėsă şi face cucoşi de hârtie in timpul scenei ce urmază.)

Derigault (Luciei.) Şi acum, sermană copilă, scumpă Lucia, făcă cerul ca să nu te căieşti prea curênd de căsătoria acésta! ... (A parte, privind pe *Horăţiu*.) Face cucoşi de hârtie! ... (Tare.) De acésta căsătorie fatală! ...

Lucia şi *dna de Guy*. Dar, dle ...

Derigault. Câte fete nu le-am vêdut plângênd, după ce au fost conduse de inima lor cătră nişte ômeni ... nu, cătră nişte fiinţe nedemne de a purtă acest nume!

Horăţiu (a parte.) Incântător! (Îi trimete o bésé.)

Derigault (a parte.) Dar nervii lui nu mai incep,

Dna de Guy (a parte.) E un model de răbdare!

Derigault. Dar curênd miragiul dispare ... şi ce le mai remâne? (A parte, privind pe *Horăţiu*.) Da şcii că-i agasant cu cucôşii lui! (Tare.) O drôe de lacrimi, de dureri! ... şi de lovituri de vergi pôte!

Dna de Guy (sculându-se.) Dle!

Lucia (ridicându-se furiôsă.) Purtarea dtale e nedemnă!

Horăţiu (a parte.) Al acum ea a inceput a se infuriă! (Merge la cămin.)

Lucia. De un sfert de cias dta insultă un bărbat ... (*Horăţiu* a luat un clopoţel de pe cămin, şi sună. Lucia se opreşte şi sbucneşte de ris.)

Horăţiu (id.) Hahaha!

Derigault (lovind in mėsă.) Dar ... aceste rîsete sînt necuviinciose, dle, dşôră ... protest! (*Horăţiu* şi Lucia sună clopoţelele şi rid.)

Scena XII.

Aceiaşi, Bernard.

Bernard. Dl *Celestin Magistan*!

Derigault. Să intre!

Dna de Guy. Nu. Spune-i c'am plecat la Fontaineblau pentru mult timp.

Horăţiu. Totuş va trebui odată să-l vestim!

Bernard. Mai este ş-un soiu de om care đice că-i notar.

Toti. Notarul!

Derigault. Pôte să se ducă!

Dna de Guy. Ba nici de cum! — vom semnă contractul. Hai *Lucio*, şi vom vorbi cu el. (Ese cu Lucia, *Bernard* le urmază.)

Derigault (a parte.) Contractul notarull sînt prins reu.) Ce să fac acum? *Déc*'aş puté ... asta ar strică totul!

Horăţiu. Ei bine, bunul meu *Derigault*, sper că-ţi vei scôte mănşile ca să ne oferi iscălitura dtale! ...

Derigault (a parte.) Să incercăm! (Tare.) Insôră-te cu Lucia, dle! dar eu susţin ceea ce Ţ-am spus.

Horăţiu. Ce anume?

Derigault. Lumea este plină de rođători de zestre! (Intôrănă spatele.)

Horăţiu (inturnându-se spre el.) Al dta eşti poficios dar: Non bis in idem!

Derigault (mirat.) Ce? acum vorbeşte latineşcel?

Dna de Guy (reapare cu Lucia.) Ei bine, dlor?

Lucia. Vere? ...

Horăţiu. Haide, dle *Derigault*, dă braţul mătuşei.

Derigault. Dar ...

Horăţiu. O! nu te mai teme de nimic ... trec eu inaintel (Merge in fund şi oferă braţul Luciei.)

Derigault (oferind braţul dnei de *Guy-Robert*.) Acest om n'are o picătură de sânge in vinele sale!
(Cortina.)

N. A. BOGDAN.

Versuri

in albumul unei fete.

Getitu-ţi-am întreg albumul

Cu-aş frumoşe întelesuri,

Din flori par că-i cules profumul;

Urări de dulce fericire

Ţi-au scris cu toţi de suvenire —

Şi-acum îmi ceri şi mie versuri.

Dorinţa să Ţi se 'mplinéscă ...

Dar ce să scriu eu pentru-o fată

Să-i fie drag ca să cetéscă,

Să-i fie drag ca să me-asculte,

Să-i fie drag şi să nu uite

Povêţa cea din suflet dată?

Me năpădesc vorbele spuză

Şi 'n sîn atâta simţimênt

Şi-atâtea-mi spune dulcea musă

Şi totuş e cu neputinţă

Să pot să 'mbrac a mea dorinţă,

Să-o veđi, că nu aflu cuvênt.

Un ideal eşti de iubire

Şi ochii tei sînt un isvor

De bucurii şi fericire —

Să-ţi fie nesêcat isvorul,

Precum in inimi e amorul

Şi 'n flori e dulcele odor.

Iubirea neamului să-ţi fie

In calea vieţii ne 'ncetat

Un ideal şi o mândrie ...

Şi traiul fie-ţi cu dulcêţă

Şi eu la-adâncă bêtânêţă

Să me mândresc că te-am cântat.

V. B. MUNTENESCU.

Când îţi atragi ura unor ômeni pe cari nu-i stimezi, reul este fôrte mic.

*

Ômenii pot iubi pe semenii lor, chiar *décă* nu-i stiméză, dar despre stima cărora sînt siguri.

*

A căută stima altora pentru a se pune de-asupra lor, este a fi nedemn de ea.

Fata banului.

Din Boian in Bucovina.

Măriuța banului
 Sede 'n ușa raiului
 Și pēr galbēn despletește,
 Tot cu tatăl seu vorbește:
 — Tato, unde m'oi ascunde?
 Unde nime nu pētrunde?
 — Măriuță 'n grădinuță
 Sub un tuf de ru meniță.
 Iar copila harnică,
 L'ascultă amarnică
 Și se duce prin grădină
 Și incetinel suspină:
 «Ochii mei de ce luciți?
 Pe drăguț par că-l jeliți.
 Suflete, de câte ori
 Ai simțit numai fiori!
 Tângui-m'aș vântului,
 Că 'n vieță nimēnui
 Ce iubește, bine nu-i».
 Astfel ea cântă cu jele
 Și de-aprópe din vâlcele,
 Îi răspunde c'un oftat,
 Glasul unui drag bărbat:
 — Lasă tânguirile,
 Tóte amăririle,
 Ce-ți iau numai ȕilele.
 Uită dragă de plânsori,
 Și te 'ngănă iar cu flori,
 Ei apoi cum s'au 'ntelnit,
 Tóte s'au renveselit.
 Și cum dornic s'au cuprins,
 Cerul par că s'a aprins.
 Pe când luna schinteeză,
 Voinicelul cuvinteză:
 «Scumpul meu odor,
 Vis incântător,
 Vai acum te las,
 Norocos rēmas!
 Fie-ți și traiul lin
 Și fără de suspin!»
 El se depărtă,
 Drăgălaș cântă,
 Văile sună:
 «Fóe verde lemn de sus,
 La cât mintea m'a adus,
 Tot la ofturi și la plâns
 Și la traiul meu p'ascuns.»
 Fata lăcrēmă,
 Jalnic se bociá
 Și-așá de duios,
 Cade frunza jos.
 Și-așá de cu jele,
 Pică părturele,
 Cu suspinuri grele,
 Măndre floricele.

II.

Colo 'n valea fântăniței,
 Zurue salba Măriței,
 I-o făcut din ruble mici,
 Voinul dintre voinici.
 I-o făcut din ruble mari,
 Cel mai tare dintre tari.

Despre codri, despre dealuri,
 Ce se vede valuri — valuri?
 Despre codri inspre văi,
 Se respiră clăi-de-clăi,
 Un puhoiu de dușmani rei.
 Turci ca péna corbului,
 Merge-ar drumul orbului!
 Pe răsban l'au aruncat,
 Peste Măriuț'au dat,
 Ochișorii i-au legat.
 — Domnilor, cuconilor,
 Deslegați-mi iutișor
 Săracii de ochișori!
 Ca să vėd curțile cele,
 Ce erau odat'a mele.
 Mănați caii 'n fuga tare,
 Pân' la apa cea mai mare,
 Care n'are nici hotare.
 Să fiu hrana peșcilor
 Și rugina pietrilor.
 Turcii nici n'o auȕiau,
 Ci pe-un cal o așeȕau
 Și 'nainte o porniau.
 Duc pe fíca banului,
 Voiți căpitanului,
 Trec prin codri ca săgeți,
 Sforăi caii șugubeți.
 Trec ca fulgere de iute,
 Pe cărări in munți perdute.
 Când treceau prin luminis,
 Sar ca șerpui din tufis,
 Voinicii cu spete late
 Și cu săbii rădicate:
 Inspre turci ei se reped
 Și ucid ce ochii vėd.
 Iar un mândru voinicel,
 Făcea 'ngrozitor măcel:
 «Turcilor, tálharilor,
 De copii creștini vi-i dor?!»
 Și cu sabia vitéză,
 Multe capete retéză.
 Turcii urlă 'nfricoșati
 Și se 'mprășciu pe urlati,
 Cei in fuga cailor,
 Alergau c'un scump bujor,
 Desmerdat c'un tainic dor,
 Chiar de căpitanul lor.

T. BOCANCEA.

P r o v e r b e.

Lumea e o carte, dar e de puțin folos celui ce
 nu șcie să citescă. (Italienesc.)

Acela care iertă pe inimizii sei își fortifică inima
 (Chinez.)

E mai nobil un sclav care muncește decât un om
 liber care trândăvește. (German.)

Un înțelept dușman e mai bun decât un prieten
 nebun. (Turcesc.)

Mai ales după un lucru poți cunoșce pe un înțe-
 lept: Décă tace, când vorbește un nebun. (German.)

Din București.

Congresul din Constanța. — Evenimente din București. — Teatrele. — Ce e mai nou?

Anul acesta s'a ținut la Constanța, în Dobrogea, cel de al XV congres al studenților universitari. Constanța e un orașel de totă frumusețea: așezat pe o peninsulă, încungiurat de o mare vecinic în agitare, cu o populație eterogenă: ici vești un turc cu turbanul seu alb ce-i incongiură fesul, colo un armean cu nasul coroiat, dincolo un englez cu flegma intipărită în figură. De și o stagnare accentuată este actualmente în afacerile comerciale ale portului, totuș cu ocazia sosirii studenților, Constanța luase o înfățișare veselă, tumultuoasă.

Au fost la acest congres peste 350 studenți, dintre cari vre-o 70 transilvaneni și bucovineni. Președinte onorific a fost ales măria Sa principele Grigore M. Sturdza, un mare român și ca inimă și ca inteligență, autorul «Legilor fundamentale ale universului», operă ce a cules laudele și admirațiunea tuturor savanților.

Președinte studentesc a fost ales dl Ștefănescu-Goangă, un tiner cu calități distinse. Afară de alte lucrări mărunte s'au ținut și două conferințe: una a subsemnatului despre: «Psycho-fiziologia onorei» — și cea de a doua a dlui Dragomir din Iași.

În special onorurile și partea cea grasă a mielului s'au dat studenților transilvăneni și bucovineni. Ei au fost obiectul atențiunei generale și simpatiei tuturor.

Mercuri, 14 septembrie, congresul s'a terminat, cu un banchet dat pe terasa Hotelului Carol din localitate. La anul congresul se va ținé la Câmpulung.

Décă în totă durată congresul n'a avut nici cel mai mic desagrément, totul s'a petrecut în liniște deplină, apoi în București, când trenul care aducea pe cei 300 studenți ajunse mercuri séra la orele 10, lucrurile luară o altă față, o înfățișare nenorocită pentru unii și alții. Din cauza amestecului unor mâni streine, manifestatiunea ce trebuia să aibă loc în fața statuei lui Mihai Vitezul, se schimbă într'o agresiune.

Mai multe persoane furé arestate, mai mulți soldați furé răniți de mulțime.

A doua și ferbere mare în capitală, căci diarele opozițiunei exploatau acest incident în favorul lor.

Ați, duminică, studenții au ținut o întrunire în sala Orfeu. Au vorbit mai mulți.

Probabil inse, de îndată ce mânil streine se vor retrage din mijlocul studenților, totul se va calmă: liniștea va domni iarăș la Varșovia!

Anul acesta, vom avé, după câte se șcie, următoarele teatre:

Teatrul Național, cu reprezentațiuni de dramă (comedie) și Operetă română;

Teatrul Liric cu reprezentațiuni de dramă (comedie) ale asociațiunei de tineri și Operă italiană;

Teatrul Hugo cu reprezentațiuni de varietăți;

Teatrul Dacia cu piese românești diferite și

Teatrul Eforiei, vizitat de trupe franceze și germane.

Așă că, judecând după mulțimea asociațiunilor

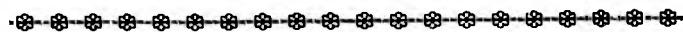
ce se vor reprezenta, anul acesta Bucureștii vor puté să se distreze bine.

La Teatrul Național repetițiile continuă. Se va începe stagiunea cu o bucată a unui óre-care domn Antonescu, încă necunoscut scenei. Noi ne vom concentrá activitatea asupra Teatrului Național, întretinénd pe cetitorii noștri cu cronice asupra tuturor pieselor noi.

A reapărut revista dlor Vlahuță și Ureche «Viéta». Pe cât e de sérbédă, pe atât de pretențiósă. Ați, afară de «Convorbiri» și «Revista Nouă» singura revistă de valóre aici e «Vatra» lui Cosbuc. Și, apoi, chiar prin cercurile bucureștene, acțiunile dlui Vlahuță au scăđut mult de când a atacat cu multă malițiositate pe poetul cu mult superior dsale, Coșbuc.

Espositia Cooperatorilor continuă a sta deschisă publicului. E vizitată mult, mai ales duminica. În special secția națională nu lasă nimica de dorit. Remăi încântat cugetând că tóte industriile ce se desfășoră înainte ochilor sânt datorite locuitorilor României. Tótă lauda se cuvine dlui D. Butculescu, președintele espositiei. De altfel, în curénd voi vorbi mai pe larg despre acésta espositie.

ILIE IGHEL.

Cugetările unei regine.

Când de mult ești întecat de bucurie, n'o mai dorești, și decă ea-ți bate la ușe, deschidi tremurând de frică să nu fie durerea ascunsă sub hainele ei.

Acei cari pretind că, decă-ți câți durerea, ai și vindecat-o, aceia séu că nu sânt poeți séu că n'au suferit. Pare c'ai dice că nu o suferé acela care țipă pe când îl supune la casnă séu la vre-o grea operație.

Décă din timpul cât îl risipești, ai puté să faci pomană cui șcie să-l întrebuințeze, câți cerșetori pe lume n'ar fi bogătași!

Pe lume e numai o fericire:

Să-ți faci datoria.

Numai o mângăiere:

Să lucrezi fără preget.

Numai o plăcere:

Să prețuești ce e frumos.

Focul fierbe apa; dar apa stinge focul. Nu încaldți pe un ingrat, că el te va stinge.

Cu cât trăești mai mult, cu atât ajungi să privești cerul ca ultima desilusie.

Iubirea eternă póte fi un vis, dar cel puțin este cel mai frumos vis ce-l póte face cineva.

Sărutarea femeii este, pentru inimi, ca roua pentru flori.

Femeia care iubește, nu scrie nici odată fără greșeli.

Cu cât cauți a înțelege mai mult o femeie, cu atât o vei înțelege mai puțin.

CARMEN SYLVA.

Reuniunea femeilor române din Abrud,

Abrudsat și giur și-a ținut a 13-a adunare generală în Abrud la 8/20 septembrie a. c. Fiind de față: Președinta dna Anna Filip, vicepreședinta dna Anna Furduiu, dnele membre: Eufemia Caian, Iosefa Ciura, Anna Ivașcu, Iohana Balossu, Iulia Văsii, Anna Lobonțiu, Florentina Ternăvean, Maria Borza, Amalia Stoica, Lucreția Ráczkövy, Margareta Balta, Zorița David, Maria David, Silvia Popovici, Elena Groff. Dșórele: Eugenia Macaveiu, Eugenia V. Ciura, Sabina David, Sofia Bucesian, Minodora Tiulescu Eugenia Ivașcu, Mariana Balossu, Maria Pop, Maria Zöldi. Dnii: Alesandru Filip, Mihaiu Cirlea, dr. Simeon Caian, Alesandru Ciura jun., Petru Macaveiu, Ioan David, secretar: Alesandru Ciura sen.

1. Dna președintă prin o vorbire foarte acomodată arată necesitatea de a ne asociá, spre a ne puté eluptá drepturile, cari ne compet. Arată, că numai tárdiu a venit omenimea la cunoșcința despre rolul ce se cuvine femeii; amintește interesul femeii române, dorit în evenimentele grele. Recomandă solidaritate necondiționată, muncă comună, onestă și deschisă. Espune cum reuniunea noastră progreséză cu pași liniștiți, și de și modestă, revérsă totuș óreș-care lumină în pregiurul ei; că esamenul din acest an a satisfăcut dorinței comune, și de acea esprimă mulțămítă dșórei invétătoarese.

Tombola și balul reuniunii au reușit bine. Dnii societari dela minele «Concordia» și «Carolia» din Bucium și în acest an au votat reuniunii noastre venitul după câte un băieș, asemenea și dnii acționari ai institutului de credit și economii «Auraria» și în anul acesta — cu ocasiunea adunării generale — au votat reuniunii un nou ajutor de 200 fl. v. a. S'a mai primit un legat de 50 fl. în numerar dela Ladislau Vaida, carele fiind încă în viétă arátă un viu interes față de reuniunea noastră, și — propuse de a se exprimá — prin ridicare — stimá și pietatea față de testator, precum și față de fostul membru de încredere al acestei reuniunii — Dionisiu Adamovici, carele a repausat în acest an. După care bineventând pe cei preșenți, declară a 13-ea adunare generală de deschisă.

Vorbirea de deschidere a fost ascultată cu viu interes și complăcere, urându-se dnei președinte «Să trăieșcă». Iar față de piul testator Ladislau Vaida și fostul membru de încredere Dionisiu Adamoviciu, prin sculare se dá espresione simțemintelor de pietate și recunoșcință urându-li-se repaus etern.

2. Se cetește raportul despre agendele comitetului, din care se vede, că s'au ținut 7 ședințe dela adunarea generală ținută la 5/17 septembrie 1893 până în presente, și că în acest an a crescut averea reuniunii cu 361 fl. 33 cr. formând acum suma de 8706 fl. 86 cr. și că mai este fundațiunea «Zoe și Cornelia Cirlea» în suma de 573 fl. 12 cr. depuși la «Auraria», care se administreză separat. — Raportul comitetului se ia spre plăcută șciință și se alătură la protocol.

3. Revidându-se rațiociniul, se află în ordine, cu o sumă la intrate de 1511 fl. 40 cr.
la eșite 1465 fl. 24 cr.
deci ca rest activ de 46 fl. 16 cr.

4. Cetindu-se budgetul pro 1894/5, compus de comitetul reuniunii, se acceptéză intocmai.

5. Pentru înscrierea membrilor noi, și încassarea tacselor, se alege o comisiune de 3, în persóna dnelor: Eufemia Caian, Anna Furduiu și a dlui Aurelian Danciu și se suspinde ședința pe 15 minute.

Peste 15 minute, redeschidându-se ședința, dl Aurelian Danciu raportéză, că s'au încassat 69 fl., și anume: tacsă de membre fundatore (10 fl.) dela dnele: Zorița David, și Cornelia Danciu, dela dna președintă Anna Filip 5 fl., dna Iulia Văsii 4 fl., câte 3 fl. dela dnele Anna Furduiu, Rosina Lucaciu, câte 2 fl. dela dna Eufemia Caian și dela dnii Mihaiu Cirlea, Alesandru Filip, Petru Macaveiu, dr. Vasile Fodor și Leon David și dna Margareta Balta, câte 1 fl. dela dnele: Elvira Pop, Lucreția Adamovici, Anna Lobonțiu, Anna Ivașcu, Maria Borza, Elena Groff, Maria David, dela dșórele: Minodora Tiulescu, Mariana Balossu, Sofia Bucesian, Eugenia V. Ciura, Eugenia Macaveiu, Sabina David, Maria Zöldi, Eugenia Ivașcu, Maria Pop și dela dnii: dr. Laurențiu Pop, Dionisiu Balossu, David Samu și Alesandru Ciura abiturient.

6. Abdicând dna cassariță Anna Ivașcu și aflându-se motivată abdicerea, i se dá absolutor, mulțămindu-i-se pentru serviciul de până acum și se alege în unanimitate cassariță dna Silvia Cirlea.

7. Dl Mihaiu Cirlea propune, că după ce banca «Auraria» din Abrud și-a căștigat încrederea generală și dá mai multe percente decât «Albina» din Sibíu, banii depuși la «Albina» să se ridice și depună la «Auraria» și acésta cu atât mai vértos, că din ajutoarele votate de cătră dnii acționari dela «Auraria» s'a format deja un fond de 556 fl. 18 cr.

Propunerea dlui Cirlea, aflându-se bine motivată, se primeșce în unanimitate, exprimându-se din nou mulțămítă căldurosă și din partea adunării generale, și recunoșcință dlor acționari dela «Auraria» pentru generositatea, cu care au ajutat reuniunea noastră în fiecare an.

8. Pentru verificarea protocolului acestei adunări se aleg în unanimitate dnele Anna Furduiu și Iosefa Ciura.

După carele ne mai fiind alte obiecte de pertrat, se exprimă dnei președinte mulțămítă și recunoșcință pentru tactica și zelul neobosit, cu care a condus afacerile reuniunii. Iar dna președintă mulțămind celor preșenți de viu interes și serioșitatea cu care au participat și la acésta adunare generală, declară adunarea a 13-a generală de închisă.

Abrud, la 29 septembrie 1894.

ALESANDRU CIURA,
secretar.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

Iacob Negrussi. Directorul «Convorbirilor Literare», care acuma își publică operele complete, este fiul lui Constantin Negruzzi, unul din intemeiătorii literaturii noastre moderne. S'a născut la Iași în 31 decembrie 1842. A studiat întéiu la casa părintéscă, apoi a mers la Berlin, unde frecventă liceul, făcú cursul universitar și luá diploma de doctor în drept la 1863.

Intors în țéră, fu numit profesor de dreptul comercial la universitatea din Iași. Nu peste mult, cu mai mulți prieteni, înființă societatea «Junimea», care a avut mare înrțurire la desvoltarea culturii noastre literare, prin scrierile publicate în organul intitulat «Convorbiri Literare».

La 1885 s'a mutat la București, unde ocupă la universitate aceeaș catedră.

E membru al Academiei Române, deputat la Cameră și membru în consiliul superior de instrucțiune.

Favoritele. Mititica șede la o măsă deosebită. Acolo ea stăpânește ca din tron. În giurul ei se și adună favoritele animale, o pisică și un cățeluș. Pisica fățarnică, vădând blidul plin, numai decât începe a se linguși, iar fetița o netețește cu mânilor-albe. Cățelul nu-și câștigă așa ușor grația ei; el trebuie să facă înțelțiu fel de fel de producțiuni, să stea pe două picioro, ca să capete apoi o bucătură două.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Știri literare și artistice. Dl. I. N. Roman, bine cunoscut și din colónele foii noastre, va publică în curând un volum de poesi, la București, în editura librăriei Carol Müller. — Dl. Arthur Stavri, un alt poet tiner, care a publicat mai multe bucăți și în foia noastră, va scóte asemenea un volum de poesi la București. — Dl. S. Zamfirescu a scos la lumină în București un studiu asupra ortografiei române. — Dl. dr. Em. Elefterescu, profesor în România, a scos de sub tipar la Gherla «Predice pe tóte duminecile și serbătorile de peste an.» — Pictorul Bălănescu, întors din străinătate la București, a espus în esoposiția cooperativilor, în sala de pictură, o lucrare care represintă un cap de bētrân. — Dl. N. A. Alecsandrină a dat sub tipar la București o lucrare importantă «Statistica României», care va apăre în curând. — Dl. P. P. Herte, candidat de profesor în Beinș, va publică o cărticică intitulată «Pedagogie poporală» séu «Maxime pedagogice».

Evangelia reginei României. În timpul cât a fost bolnavă, regina Elisabeta a României a scris o evangelié, pe care a adus-o acuma cu sine acasă, predându-o mitropolitului primat al țerii la Sinaia. Acesta a dus dñilele trecute evangeliá la București, unde va fi espusă câteva dñile la mitropolie spre a fi vădută de public. Evangelia este legată în aur și argint, impodobită cu o mulțime de figuri esecutate de regina. Mai aflăm, că regina va duce în persónă această evangelié unică în felul ei și o va depune la Curtea-de-Argeș, spre a se impodobi și mai mult mărețul monument al lui Neagoe Basarab.

Carte pentru preoți. A eșit de sub tipar la Gherla, în tipografia Aurora, o scriere bisericescă intitulată: «Ierarchia bisericescă» séu «Esplicarea ceremonielor sacre prescrite la Chirotonia gradelor ș. ierarchice» de dl. Ioan Boroș, paroc român gr. c., asesor consistorial și licențiat în st. teologie morală și pastorală. Cu aprobarea episcopiei Lugoșului. Partea primă cuprinde Cultul dumnezeesc, a două Ierarchia bisericescă în genere, a treia Chirotonia persónelor ierarchice, care se imparte apoi în mai multe secțiuni, articole și titluri. Cartea voluminósă se află de vëndare la autorul în Zabran, comitatul Timișorii. Prețul 1 fl. 50 cr.

Reviste și diare. Săteanul Român, revistă folkloristă, anunțată de dl. I. Pop Reteganul, nu va eși, căci nu s'au adunat destui abonați spre a se puté sustiné. Asta nu ne miră, căci publicul nostru nu aprețieáz încă însemnătatea folklorismului, de aceea și revista de acest gen a dlui Grigorie Ion Sima a trebuit să inceteze. Singura revistă folkloristă, care se sustine, de sigur inse nu prin spriginul publicului, este «Șețetórea» care apare în România la Fálticeni sub direcția dlui Artur Gorovei. — Oșmegiul, diar informativ al esoposiției cooperativilor români din București, a apărut acolo.

TEATRU ȘI MUSICĂ

Știri teatrale și musicale. Dl. I. Gavanescu a presintat direcțiunii Teatrului Național din București o comedie într'un act, intitulată «Cartea de visită». — Tenorul Ioan Dimitrescu, atât de mult aplaudat în străinătate, la iernă póte că va cântá la București, căci direcțiunea i-a făcut propunere de angajament. — Opera italiană la București în curând își va începe stagiunea la Teatrul liric. — Opereta română la Teatrul Național din București va începe representațiile sale la 15/27 octombro cu opereta «Si j'étais roi».

Teatrul Național din București va deschide stagiunea sa la 29 septembro (11 octombro.) Cu acea ocasiune se va jucá piesa «În preajma tronului» tragedie originală în 5 acte, de dl. Em. Antonescu. Tot în această stagiune se vor mai presentá, scrie «Timpul», de acelaș autor următoarele lucrări: «O logodnă cu doi gineri» comedie în 3 acte; «Între amor și zestre» dramă în 5 acte și «În desperare» dramă într'un act.

Conservatorul dñu București. Numerul elevilor înscriși la conservatorul de musică și declamație este anul acesta 240, dintre cari 120 israeliți. — Elevii conservatorului vor da în anul acesta în fiecare lună audițiuni musicale și declamatorii într'una din sálile mari din București.

Două romante. Dl. Oscar Spirescu, elev al conservatorului de musică din Paris, a compus două romante care au făcut senzație în lumea musicală de acolo. Cuvintele acestor romante, ce vor apăre în curând în editura Gebauer, sânt datorite dlui Radu D. Rosetti.

Teatrul din Iași. Lucrările pentru clădirea teatrului național din Iași au început. Această importantă clădire va fi terminată peste doi ani.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Știri bisericesti și școlare. Serbătórea Stei Sofii la Brașov s'a serbat și de astă-dată în școléle centrale cu obicinuitul ceremonial; cuvântul ocașional a fost rostit de profesorul Nicolae Bogdan. — Dna Maria P. Radu a fost numită de consistoriul archidieceșan din Blaș profesóre de lucruri de mână la școlá superióră de fete de acolo. — Dl. Ioan Rusu, paroc gr. or. în Săn-Georgiu în Ardeal, a fost numit preot spirital la institutul corecțional regesc din Aiud. — Dl. T. Maiorescu va publicá dñilele aceste «Anuarul Universității din București» pe anul II.

Societatea de lectură «Andrei Șaguna» a teologilor și pedagogilor români gr. or. din Sibiu, în ședința dela 15 septembro v. c., ținută sub presiul dlui profesor seminarial Ioan Ghibu, s'a constituit în următorul mod: Președinte: dr. Petru Șpan, profesor; vice-președinte: Marcu Jantea, cleric curs III; notar: Romul Măerușan, cleric curs II; membrii în comitet: Nic. Albu, Ioan Toma, clerici curs III, Ioan Aldea, Vas. Stan clerici curs II, Vincențiu Orășan, Iuliu Prodan clerici curs I, Visarion Bica pedagog curs III, Ioan Pavel pedagog curs II. Redactor la foia «Musa»: Andreiu Badiu cleric curs III; controlor: Al. Herlea cleric curs III; cassar: Iacob Manuil cleric curs I; archivar Avram Sêrbu cleric curs III; bibliotecar Ioan Savu cleric curs II; vice-bibliotecar: Vas. Butură pedagog curs I.

Sfințiri de biserică. La Cheresig în Biharia în luna trecută s'a sfințit biserică nouă gr. or. Actul sfințirii a fost sevêșit de Rds. D. vicar episcopesc Iosif

Goldiş din Oradea-mare, asistând protopresbiterul Toma Păcală din Oradea-mare, parocul locului Dimitrie Albu, diaconul orădan Nicolae Diamandi și alți preoți. — *La Nusfaldu* lângă Bistrița la 8/20 septembrie a sfințit Rds d. vicar dr. Ioan Pop, cu asistintă numerosă, biserica nouă gr. c., fiind de față mulți din popor și din clasa inteligentă. — *La Rachitova*, comitatul Timișorii, in 8/20 septembrie s'a sfințit provisoriu noua biserică gr. or. română de cătră protopresbiterul George Creciunescu din Belinț, ca delegat al Pr. SSale părintelui episcop diecesan, asistând mai mulți preoți.

Un profesor francez in România. Dl Alglave, profesor de finance la facultatea de drept din Paris și delegat al Franței la congresul de igienă și demografie dela Peșta, a sosit in București. Distinsul economist francez, scrie «Timpul», însoțit de dl Negri, șeful de cabinet al ministrului de culte, a vizitat luni școlă centrală de fete, palatul regal, liceul Lazăr, ospătăria comunală și asilul de nopțe. Marți, însoțit de dl Take Ionescu, dl Alglave a vizitat diferite instituțiuni culturale. Înainte de a plecă, economistul francez va vizită orașele Galați, Brăila și Sinaia.

Universitatea din Cernăuți a fost frecventată anul trecut de 350 de studenți. La facultatea teologică 56, dintre cari 47 din Bucovina, 7 din Ungaria, 1 din Croația, 1 din România și 1 esternist. La facultatea juridică 214 ordinari și 36 estraordinari. La facultatea filosofică 21 ordinari și 8 estraordinari. După limbă, au fost la universitate 162 studenți germani, 108 români, 1 bulgar, 35 ruteni, 33 poloni, 2 boemi, 5 sârbi, 1 rus, 3 armeni.

CE ENOU?

Hymen. Dl Petre Gheorghiu, căpitan in armata română, și dna Smaranda Andronescu, cunoscuta poetă, s'au cununat la București in 18/30 septembrie. — *Dl George Vertic*, pretor in Năsăud, la 28 octombrie își va serbă cununia cu dșora Victoria Mera in Habic. — *Dl Uroș Petrovici*, comerciant in Belinț, comitatul Timișorii, s'a cununat in 1 octombrie cu dșora Ana Bogdan in Fabricul-Timișorii. — *Dl Iuliu Puticiu*, învățător gr. or. in Pobda, comitatul Torontal, in 1 octombrie s'a logodit cu dșora Elena Cornea in Timișóra. — *Dl Iuliu Popovici* din Hațeg se va cunună ađi sâmbătă la 6 octombrie n. cu dșora Elena Popovici-Bărcian in Sibfii.

Știri personale. *Dl Anania Lungu*, fost medic secundar la spitalul comitatului Biharia in Oradea-mare, a fost ales medic cercual in Dezna, comitatul Aradului. — *Dl dr. G. Vuia*, intors dela băile Herculane, urmază a da consultațiuni la Arad. — *Dl Ioan Henteș*, fost adjunct de notar public reg. in Sibfii, a fost ales pretor la Sas-Sebeș.

Asociațiunea transilvoană. *Despărțământul Sighișóra* s'a intrunit in adunare generală in Sighișóra la 8/20 septembrie, sub presiul protopresbiterului D. Moldovan, director al despărțământului, secretar dl Dimitrie Petric.

Domnișorele române din Arad și impregiurime au trimis dlui V. A. Urechă o adresă de mulțumită pentru apărarea cauzei naționale. Adresa e semnată de următoarele domnișore: Victoria Hodoș, Valeria Popovici, Gabriela Codrean, Adriana Codrean, Elena Serb, Constanța Serb, Florica Abrudan, Alesandrina Popovici, Silvia Popovici, Elena Popovici, Lucia Feier, Valeria Feier, Cornelia Olariu, Anna Petco, Livia Goron.

Știri militare. Intre voluntarii pe un an ai regimentului de infanterie 33 din Arad, au făcut cu succes bun esamenul de oficer și dnii Dessean, Milovan, Sêrb, și Tămășdan. — La Timișóra au făcut esamenul de oficer in rezervă și voluntarii Avramescu reg. 61, Sternescu reg. 43 și Baltean reg. 43.

Necrológe. *Emilian Cozub*, consilier de tribunal la Rădăuți, a încetat din viétă acolo la 24 septembrie n. Reposatul ș-a lăsat averea totă societății pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina, cu scopul de a sustiné o școlă pentru respândirea și cultivarea muzicii naționale. — *Emanuil Donici*, mare proprietar in județul Bacău, a murit la București, in etate de 83 ani. Se dice, scrie «Timpul», că insemnata sa avere ar fi testat-o Academiei Române.

OGLINDA LUMEI.

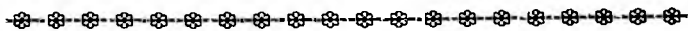
Cronică mică. *Bola țarului* s'a agravat grozav, încât catastrofa, după informațiunea diarelor, se pôte așteptă in ori ce moment. Țarul are de odată doue bóle: un nevrotism infricoșat, care l'a slăbit cu desevêșire și tuberculósă de rerunchi. — *La Varșovia* s'au făcut numeroșe arestări pentru participare la o societate secretă; printre persónele arestate sânt ómeni de litere, farmaciști, studenți etc.

O romancieră indiană. Dna S. Sathianadhan, singura romancieră al cărei nume este cunoscut in Occident, a murit la Madras, in vêrstă de 32 de ani. Fiica unui brahman convertit la creștinism, ea urmase cursurile unui stabiliment misionar, după aceea cursurile facultății de medicină din Madras, pe care o părăsi după un an de studii pentru a se căsători cu un tiner hindustan, diplomat al universității din Cambridge, care este actualmente profesor de logică și de morală la colegiul prezidenței. Dna Sathianadhan lasă intre alte opere de imaginațiune doue romane aprețiate: unul «Saguna», studiu psihologic și autobiografic, unde autorul zugăveșce sufletul femeii hindustane din timpurile moderne in contact cu credințele și educațiunea europeană, și «Kamala», carte plină de culóre locală și de observațiuni satirice.

Un amor la curtea rusescă. Țareviciul a mânănit fôrte mult pe Alesandru III, împératul tuturor rușilor, căci e amoresat de o baletistă, de care prințul dice că nu se pôte despărți, — acésta tocmai când eră vorba de căsătoria lui cu marea ducesă Alice de Hessa. La curte se șciewa despre acest amor. După logodirea țareviciului cu princessa de Hessa, baletista a primit suma de 40.000 de ruble cu condiția ca să părăsescă pentru totdauna Petersburgul. Bani ăstia i-au fost trimiși printr'un ampoiăat dela curtea imperială. Se crede că i-ar fi trimes țarevna cu consimțământul țarului. Suvėranii Rusiei fuseseră înștiințați despre relațiile amoróse ale fiului lor. Țareviciul nu șciewa nimic despre acești bani. A doua ăi a primit dela frumoșă baletistă o scrisóre in care îi spunea despre cele 40.000 de ruble și despre porunca de a părăsi capitala. Țareviciul a sfătuit-o să inapoeze banii aceluia care i-a adus și să nu plece. Se dice inse că prințul moștenitor a refusat să asculte ordinul tatălui seu ca să se despărță de iubita iui. Ar fi ăis că mai bine renunță la drepturile sale la corónă imperială. Alesandru al III-le ar fi fôrte tare mânănit.

Japonia. Acum când rėsboiul intre China și Japonia e in totă furia, socotim că va fi interesant pentru

cetitorii noștri să cunoscă mai pe larg, și anume după statisticele japoneze, țera acésta, dice «Gazeta Săteanului». «Revue scientifique» nr. 3 dă următoarele amănunte: Japonia are o suprafață de 382.410 kilometri pătrați (România are vr'o 130.000.) Impărăția se împarte în 42 de districte cu 12.589 de comune. La sfârșitul anului 1881 avea la 40.668.000 locuitori. În Japonia sînt 6 orașe cu câte mai mult de 100.000 locuitori și 11 cu câte mai mult de 50.000. Străinii sînt puțini (9500 din cari 5344 chinezi.) Mulți japonezi invetă în școlile superioare din Statele-Unite și anume 1604, Anglia 59, Germania 122, Rusia 19, Franția 23, Italia 5 etc. Orez se lucră pe 25.500.000 hectare și ceaiu se produce pe an 26.000.000 kilograme. Printre produsele industriale trebuie să cităm țesăturile de mătase, de bumbac etc. în valoare de 165 milioane pe an și olării (porțelan etc.) în valoare de 14 milioane. În 1891 s'au exportat mărfuri în valoare de 397 milioane lei, dintre care 155 de milioane pentru Statele-Unite, 28 milioane pentru Anglia, 75 milioane pentru Franția, 340.000 pentru Belgia. S'au importat mărfuri pentru 314 milioane, din care 35 de milioane din Statele-Unite, 99 de milioane din Anglia, 14 milioane din Franția și 3 milioane 500.000 din Belgia. Sînt 27.898 de școli care au 71.181 de profesori și 4549 profesore; în școli urmază 3.224.014 copii, din cari 2.228.525 băeți.

Felurimi.

Cel mai mare falsificator de acte istorice de când există istorie, a fost profesorul grec Simonides din Atena, care a murit anii trecuți. El falsifică pentru bani. Cele mai obrasnice înșelătorii au fost următoarele: — Intr'o ȃi dă șcire Academiei de științe din Atena că el a descoperit originalul Iliadei. S'a constituit o comisiune de 12 profesori, parte greci, parte străini, să cerceteze manuscrisul. Iliada eră scrisă pe foi de lotos, cu niște caractere foarte vechi. Dintre membrii numai unul a stat la indoelă, ceialalți au admirat autenticitatea nediscutabilă a manuscrisului. British Museum a cumpărat manuscrisul cu 80.000 lei, și totă lumea profesorilor săltă de bucurie și aducea laude lui Dumneșeu pentru găsirea celui mai vechiu manuscris grec. Când colo, intr'o bună dimineță, un filolog danez descopere că manuscrisul eră o copie după textul publicat de filologul german Wolf, copiat cu tôte greșelile de gramatică și de punctuațiune ale textului. Bani încă au ramas mâncați. — Altă dată a convins pe Ismail-pașa, guvernorul Siriei, că a descoperit o mulțime de pergamente vechi. Îi arată o carte veche, din suta IV, în care se spunea că la Rebec lângă Bostor, sînt ascunse în pământ manuscrisele lui Aristotel. Cartea indică foarte amănunțit locul unde sînt pergamentele. După indicările cărții s'au făcut săpături și într'adevăr tocmai unde spunea cartea, s'a găsit la rădăcina unui smochin o olă de fer cu niște poesii de ale lui Aristotel. Pașa, om care se ocupă cu știința, a plătit pentru pergamente 50.000 lire turcești. După doué săptămâni grădinarul pașei — smochinul eră în grădina guvernorului — a spus stăpânului seu că smochinul a fost răsădit înainte cu cinci ani și atunci făcându-se săpături pe locul acela ar fi trebuit să se găsească olă. Deci olă a fost pusă mai tărđiu sub smochin. Cercetându-se manuscrisele, s'a gă-

sit că sînt transcrieri defectuoase. — După doi ani a înșelat din nou pe cei dela British Museum. Le trimise originalul unui raport al generalului Belisar cãtră împăratul Iustinian. Opt săptămâni filologii au tot studiat manuscrisul și l'au găsit autentic. Lui Simonides i-au plătit pentru pergament 650 de guinee. În urmă s'a descoperit că raportul eră alcătuit de Simonides însus. — Pe ducele de Southerland din Anglia l'a păcălit Simonides cu 200 puncti sterlingi, vindându-i doué scrisori falsificate ale lui Alcibiade cãtră Pericle. — Falsificări mai mici a făcut foarte multe, încât vre-o opt ani îmbetase Academia din Atena și zăpăcise pe profesorii greci. El a murit sărac, în mare miserie.

Bibliile cele mai scumpe. Cele trei biblii mai scumpe se află una la «British museum» din Londra, alta în «Bibliotheque nationale» din Paris și a treia la mănăstirea Belem din Lissabona. Cea dinteu e în manuscript, scris de Alcuin și școlarii sei și a fost donată lui Carol cel mare la încoronare (800) Guvernul francez a oferit pentru ea 42.000 fr. Biblia din Paris e tlpărită la anul 1527. Ea a fost cumpărată de un englez cu 12.000 franci și donată apoi la 1840 lui Ludovic Filip. Cealaltă bibliie e scrisă pe pergament. Madame Junot, în mână cărei ajunse acésta bibliie, ceru guvernului portughez 150.000 franci.

Ora cea mai favorabilă pentru muncă. Doctorul Vanghon Harley a făcut cercetări curioase cu scopul de a stabili care sînt orele cele mai potrivite pentru muncă, adică a căutat să găsească momentul când omul e capabil să dea o cantitate mai mare de lucru într'un timp dat și a ajuns la rezultate foarte curioase. A studiat, pentru acésta, o serie de mușchi lucrând la osebite ore din ȃi și a putut conchide că ceea ce se pôte numi «capacitate de producere» suferă variațiuni periodice pe fiecare ȃi. E o perioadă de creștere, apoi alta de descrescere în facultatea de a munci, după cum e creștere și scădere în temperatura corpului și în numărul pulsațiunilor. Mulți își inchipuesc că dimineța, când omul se scólă din pat, pôte da cea mai mare cantitate de lucru: din potrivă, pe la noué ore dimineța, se trece printr'un minimum și se produce o perioadă de descrescere până la 11 ore. Imediat după prânđ, se pôte notă o micșorare treptată, timp de o oră; dar, după o oră dela acésta din urmă se produce o nouă sporire, astfel că la 3 ore după amieđă facultatea de a munci ajunge la maximum. La 4 ore, o depresie se produce; pe la 5 ore, energia crește din nou, pentru scurtă vreme inse. Dl Harley își propune să urmeze esperiențele sale. Deja, invetatul pôte afirmă că se lucră mai bine dela 11 jum. dimineța până la 4 ore și jumătate sėra, decăt dimineța.

Calindarul săptămănei.

Duminica a 18-a după Rosali, Ev. 1 dela Luca, c. 5, gl. 7, a inv. 5			
ȃia sėpt.	Calindarul vechiu	Călınd. nou	Sorele
Duminecă	25 Cuv. Eufrosina	7 Amalia, Char.	6 9 5 24
Luni	26 † Adorm. St. Ioan Ev.	8 Brigitta	6 11 5 22
Mărți	27 Mart. Calistrat	9 Dionisie	6 12 5 26
Mercuri	28 Mart. Cariton	19 Amalia	6 13 5 20
Joi	29 Cuv. Chihiac	11 Burchard	5 15 5 18
Vineri	30 Mart. Grigorie	12 Maxmilian	6 16 5 15
Sămbătă	1 Apost. Anania	13 Eduard	6 18 5 16

■ Numerul acesta e cel din urmă în trei luni! iulie-septembre.

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

CU TIPARIUL LUI IOSIF LĂNG ORADEA-MARE.